

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/301
KARAR NO : 2021/404
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Davacı kooperatif tarafından, gerçekte tirilecek inaat projesi kapsamında Organize Sanayi Bölgesi sınırları içinde kalan taınmazın, hizmet destek alanı olarak ayrılması istemiyle yapılan baturunun reddine ilişkin Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu kararının iptali istemiyle açılan davanın ADL YARGI YERİNDE görülmesi gerektiğihk.

K A R A R

Davacı : S.S. Çorlu Mobilyacılar Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifi
Vekili : Av. M.Ö.
Davalı : Çorlu 1 Organize Sanayi Bölgesi
Vekili : Av. O.B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, davalı idarenin yetki alanında bulunan Organize Sanayi Bölgesi sınırları içindeki "arsa" niteliğindeki taınmazın hizmet destek alanı olarak ayrılması talebine ilişkin yapılan yazılı baturunun reddedildiğinden bahisle Çorlu 1 Organize Sanayi Bölgesi'nin 10/09/2020 tarihli 566 sayılı yönetim kurulu kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresi içinde verdiği cevap dilekçesinde, davanın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

II. UYU MAZLIK MAHKEMESİNİN KARARINA İTİRAZININ GÖRÜLMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİNDE MAHKEMELERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA KARAR VERMİŞTİR.

A. İdari Yargıda

3. **Tekirdağ 1. İdare Mahkemesi 05/01/2021 tarihli ve E.2020/759 sayılı kararı ile,** davalı idarenin görev itirazının reddine, uyu mazlık görülmesi ve çözümlenmesinde Mahkemelerinin görevli olduğuna karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

" İdare ile ilgili ve tek taraflı irade beyanına dayalı olarak hukuki sonuç doğurulan tasarruflar olarak tanımlanan idari işlemler, kural olarak idare makamlarınca tesis edilmektedir. Ancak idare ile ilgili kamu yetki ve usullerini kullanmakla yetkili olduğu bir kanunla istisnai olarak kabul edilen özel hukuk tüzel kişilerinin, tek taraflı irade beyanlarıyla hukuki sonuç doğurulan, doğrudan uygulanabilir nitelikli işlemlerinin de, idari işlem niteliğindeki taınmazın kabulü gerekir. Zira bir işlemin idari işlem olup olmadığı konusunda asıl ayırt edici unsur, işlemin idare ile ilgili bir alanda, kamusal yetki ve usuller kullanılarak yapılması, başka bir deyişle idare hukukunun ilke ve kurallarına tabi olmasıdır.

(...)

Olayda; her ne kadar, kurulu Kanununda Organize Sanayi Bölgelerinin özel hukuk tüzel kişisi olduğu hüküm altına alınmış olsa da; kamusal yetki kullanarak idare hukuku ilke ve kurallarına göre işlem tesis edebilme yetki ve gücü verilen Organize Sanayi Bölgesi tarafından ilgili mevzuatta yer alan hükümler uyarınca tek taraflı irade beyanıyla hukuki sonuç doğurulan işlem tesis edildiği görülmektedir.

Bu durumda, Çorlu 1. Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan, dava dı ı üçüncü ki iler adına kayıtlı oldu u belirtilen, tapuda 179 ada, 1 parsel sayılı kayıtlı ta ınmazın bulundu u alanın hizmet destek alanı olarak belirlenmesi talebiyle yapılan ba vurunun reddine yönelik yönetim kurulu kararının iptaline ili kin uyu mazlı ın görüm ve çözümünün idari yargının görevinde bulundu u sonucuna varılmı tır."

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ına gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına li kin Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı; Çorlu 1.Organize Sanayi Bölge Müdürlü ünün 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu kapsamında kuruldu u, anılan Kanun'un 25/5. maddesine göre de OSB'lerin organları ile ilgili olarak Türk Ticaret Kanunu'nun anonim irketlerin organları ile ilgili hükümlerinin kıyasen uygulanaca ı hükmünün bulundu u; buna göre, Çorlu OSB sınırları içinde kalan 179 Ada, 1 Parsel sayılı arsanın hizmet destek alanı olarak ayrılması talebinin reddine ili kin kararın iptaline dair davanın özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesinin gerekti i; Uyu mazlık Mahkemesinin, 03/03/2014 tarihli ve E.-K.2014/60-156 sayılı; 08/04/2013 tarihli ve E.2012/442, K.2013/485 sayılı; 15/02/2016 tarihli ve E.-K.2016/21-58 sayılı kararlarında da bu hususların vurgulandı ı gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10 ve 13. maddeleri gere ince, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ve dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermi tir.

III. BA SAVCILIK DÜ ÜNCES

6. Uyu mazlık Mahkemesi Ba kanlı ınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danı tay Ba savcısının da yazılı dü üncesi istenilmi tir.

7. Danı tay Ba savcısı, uyu mazlı ın idari yargı yerince çözümlenmesi gerekti inden bahisle; 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan ba vurunun reddi gerekti i yolunda dü ünce bildirmi tir. Ba savcılık dü üncesinin ilgili kısımları öyledir:

"...yasal düzenlemeden de anla ılaca ı üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlı ının onayı ile ve anılan Bakanlıkça belirlenen yerde kurulan organize sanayi bölgelerine; sanayile menin sa lıklı, düzenli ve çevreyle uyumlu geli imini sa lamak amacıyla kamu yararı çerçevesinde özel bir takım görevler verilmi ve bu görevlerini yerine getirilebilmeleri için de kamusal yetkiler tanınmı tır.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda özel hukuk tüzel ki isi oldukları belirtilen organize sanayi bölgelerinin kamusal yetki ve ayrıcalıklarla donatıldıkları, bu yetki ve ayrıcalık dahilinde kamu hukuku alanında görülmesi gereken tek yanlı, kesin, do rudan uygulanabilir i lemler de tesis ettikleri açıktır.

Dava konusu olayda da, davacı irketin iptalini istedi i, organize sanayi bölgesinde bulunan arsanın" hizmet destek alanı" olarak ayrılması talebinin reddine ili kin Çorlu 1. Organize Sanayi Bölgesi Müdürlü ü Yönetim Kurulu kararının idare hukuku alanında hukuki sonuçlar do uran, kamu gücüne dayanılarak tesis edilmi bir idari i lem oldu u, bu haliyle uyu mazlı ın idari yargı yerince çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır."

IV. LG L HUKUK

8. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin görev ve sorumlulukları*" ba lıklı 14. maddesinde, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerinin saklı oldu u belirtilmi tir. 5393 sayılı Kanun'un "*De i tirilen, Eklenen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler*" ba lıklı 85. maddesinin (h) bendi öyledir:

"12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası a a ıdaki ekilde de i tirilmi tir.

Yürürlü e giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır."

9. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun "*Tanımlar ve kısaltmalar*" ba lıklı 3. maddesinin (h) bendinde "*Organize Sanayi Bölgesi (OSB)*" tanımlanmı tir. İlgili metin öyledir:

"Organize Sanayi Bölgesi (OSB): Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve i letilen, kaynak kullanımında verimlili i hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgelerini... ifade eder."

10. "*Yer seçimi kurulu ve planlama*" ba lıklı 4. maddesinin onikinci ve devamı fıkraları öyledir:

"OSB sınırları içerisinde yapılacak imar ve parselasyon planları ve de i iklikleri, OSB tarafından yönetmeli e uygun olarak hazırlanır ve Bakanlıkça onaylanır. Onaylı imar planları valilikçe tespit edilen ilan yerlerinde, Bakanlı ın internet sayfasında bir hafta süre ile ilan edilir. Askı süresinin sonunda Bakanlıkça yürürlü e konulur ve ilgili kurumlara bilgi için gönderilir. Bir haftalık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. tirazlar Bakanlı a veya valili e yapılır. Bakanlık itirazları ve planları on be gün içerisinde inceleyerek kesin karara ba lar.

Katılımcı tarafından OSB'ye ba vuruldu u hâlde ba vuru tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir karara ba lanmayan imar ve parselasyon planı ve de i iklikleri katılımcının müracaatı hâlinde Bakanlıkça de erlendirmeye alınır. Bakanlık de erlendirme a amasında OSB'nin ba vuru hakkındaki görüşü ünü ister. OSB ba vuru hakkındaki görüşü ünü on be gün içinde Bakanlı a bildirmek zorundadır. Ba vuruya konu imar ve parselasyon planı ile de i iklikleri Bakanlık tarafından uygun bulunması hâlinde onaylanabilir.

Yürürlü e giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır.

OSB tüzel ki ili i, OSB'nin mevzuata ve imar planına uygun yapıla masından sorumludur. Ruhsatsız veya ruhsata aykırılı ı tespit edilen yapılar hakkında ilgili idarece 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı mar Kanununun 32 nci ve 42 nci maddeleri çerçevesinde tesis edilen i lemler ilgili OSB ve Bakanlı a bildirilir. Yıkım, Bakanlı ın talimatı üzerine

valilik veya kaymakamlık tarafından yapılır. Yıkım bedeli, yapı sahibi tarafından kar ılanır. Bu maddenin uygulanmasına ili kin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

11. "Nitelikleri" ba lıklı 5. maddesinin ilk fıkrası öyledir:

"OSB, müte ebbis heyetin veya genel kurulun verece i karar üzerine yönetim kurulunun ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri (...) yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir. OSB; kamula tırma i lemlerini Valilik, l Özel dairesi, Belediye veya Yatırım zleme ve Koordinasyon Ba kanlı na yaptırabilir."

12. 12/04/2000 tarihli, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun, 04/07/2012 tarihli, 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde De i iklik Yapılmasına Dair Kanun'un 20.maddesiyle de i tirilen 5.maddesinin Anayasa'ya aykırılı ı iddiasıyla Danı tay Altıncı Dairesi tarafından yapılan itiraz ba vurusu üzerine, Anayasa Mahkemesi 31/10/2013 tarihli ve E.2013/49, K.2013/125 sayılı kararı ile 04/07/2012 tarihli, 6353 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle de i tirilen 5.maddesinin birinci fıkrasında yer alan "... yapabilen veya ... " sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı oldu una ve iptaline karar vermi tir.

13. Aynı Kanun'un "Yönetim Kurulu" ba lıklı 8.maddesi öyledir:

"Yönetim kurulu, müte ebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçece i be asıl, be yedek üyeden olu ur. Genel kurula geçen ve müte ebbis heyetin sona erdi i OSB'lerde, yönetim kurulu yönetmelikle belirlenecek kriterlere göre en fazla on bir asıl ve on bir yedek üyeden olu ur. Yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilir.

Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir ba kan ve bir ba kanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt ço unluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmi sayılırlar. Kararlar salt ço unlukla verilir. Oyların e itli i halinde ba kanın oyuna itibar edilir.

Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kurulu protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müte ebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir."

V. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

14. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gere ince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde ba vuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

15. Raportör-Hakim Ta kın ÇEL K'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının,

Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

16. Dava, davacı kooperatif tarafından, üyelerinin depolama, ham maddeye yakınlık, maliyet ve zaman kayıplarının önlenmesi amacıyla gerçekleştirilecek inaat projesi kapsamında, Çorlu Organize Sanayi Bölgesi sınırları içinde kalan 179 Ada, 1 Parsel sayılı ta nınmazın, hizmet destek alanı olarak ayrılması istemiyle yapılan ba vurunun reddine ili kin Çorlu 1 Organize Sanayi Bölgesi'nin 10/09/2020 tarihli ve 566 sayılı yönetim kurulu kararının iptali istemiyle açılmış tır.

17. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin birlikte de erlendirilmesinden, Çorlu 1 Organize Sanayi Bölgesi'nin Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı nca 04/07/2012 tarihinde 284 sicil no ile Islah OSB olarak kuruldu u, 11/10/2013 tarihinde Islah artlarını tamamlayarak tam yetki kullanan bir OSB haline dönü tü ü; davalı Organize Sanayi Bölgesi'nin özel hukuk tüzel ki ili ne sahip oldu u ve özel hukuk tüzel ki ilerince tesis edilen i lemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılaca mının açık oldu u gözetildi inde; dava konusu edilen yönetim kurulu kararının iptali istemiyle, Çorlu 1 Organize Sanayi Bölgesi'ne kar ı açılan davanın yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılması gerekti i sonucuna varılmış tır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının ba vurusunun kabulü ile, davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Tekirda 1. dare Mahkemesinin 05/01/2021 tarihli ve E.2020/759 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmi tir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının BA VURUSUNUN KABULÜ ile, davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin Tekirda 1. dare Mahkemesinin 05/01/2021 tarihli ve E.2020/759 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, Üyelerden Aydemir TUNÇ ve Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYLARI ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR I OY

Görevsel bakımdan bir girişim ve etkinliğin kamu hizmeti sayılması veya sayılmaması, de i ik ko ullar dikkate alınarak yasakoyucunun görüşleri do rultusundaki belirlemelerine göre ekillenen de i ken ve göreceli bir konudur. Kamu hizmetinin yönetsel ö esi, genelde kamusal yönetim biçimi ise de, darenin özel hukuk hükümlerine göre yürüttü ü kimi etkinliklerin de bu nitelikte oldu u görülmektedir Fakat bir hizmetin amacı kamu yararı ise kamu hukuku esaslarına ba lı kalaca ı açıktır. Bu nedenle idarenin, toplumun yararına olarak genel ve ortak ihtiyaçlarını kar ılamak için giri ti i etkinlikler hangi yol ve usulle yapılırsa yapılsın kamu hizmeti sayılaca ından "kamu hizmeti" kavramının en önemli ö esi yönetim biçimi de il, hizmetin amacı ve bunun sorumlulu unu üstlenen organın niteli idir. Böyle olunca, kamu hizmetleri, Devletin ve di er kamu tüzelki ilerinin toplumun genel olarak ihtiyaçlarını kar ılamak amacıyla yürüttü ü veya buyru u ve sorumlulu u altında ba kalarına yaptırdı ı etkinlikler olarak tanımlanabilir.

darî i lemler, çe itli hukukî etkiler do urmak amacıyla yapılan tek yanlı ve icraî irade açıklamaları olarak tanımlandı ında, "iradenin açıklanması" yönünden, bu iradenin sahibi durumunda olan " darî makam" kavramı önem kazanmaktadır. Bu noktada, yalnızca i lemi yapan merciye göre belirlenen organik ölçüt tek ba ına yeterli olmamaktadır. Yani idarenin her i lemi darî i lem olmadı ı gibi, bütün darî i lemlerin kamu tüzel ki ileri tarafından tesis edilmesi de söz konusu de ildir. Bu açıdan, darî karar alma yetkisi ve gücüyle donatılmı olmalarına kar ılıklı, gerek statüleri ve gerekse te kilatlanmaları ve yönetimleri bakımından özel hukuk tüzel ki isi olup da, kamu hizmeti gören kurulu lar, bu hizmetleri yerine getirirlerken kamu makamı gibi hareket etmekte ve i lemleri de idare hukuku kurallarına tabi olmaktadır.

Kamu yararı içermesi ve özel faaliyet olarak gere i gibi sunulmasının mümkün olmaması nedeniyle, yasama organı tarafından özel faaliyetler için söz konusu olmayacak bir ayrıcalıklar ve yükümlülükler rejimine tabi tutulan ve sorumlulu u ile denetimi son tahlilde bir kamu otoritesi tarafından üstlenilen faaliyetler, kamu hizmeti olarak kabul edilmektedir. Kamu hizmeti yerine getirilirken sahip olunan ayrıcalıklara dayanılarak, tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen, hukuk düzeninde de i klik yapan, ba ka bir deyi le, ki ilerinin hukukî durumlarında de i klik meydana getiren etkili ve yürütülmesi zorunlu i lemler iptal davasına konu edilebilece i gibi, bu i lemler nedeniyle u ranılan zararların tazmini için tam yargı davası açılması da mümkündür.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 3. maddesinin (h) bendinde, organize sanayi bölgeleri (OSB), sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sa lamak, çarpık sanayile me ve çevre sorunlarını önlemek, kentle meyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bili im teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerle tirilmesi ve geli tirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmi arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geli tirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir ekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle olu turulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve i letilen, kaynak kullanımında verimlili i hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak tanımlanmı ; 4. maddesinde, "OSB. yer seçimine ili kin yönetmeli e göre uygun görülen yerlerde Bakanlı ın onayı ile kurulur. OSB lere ait yer seçimi, Bakanlı ın koordinatörlü ünde ilgili kurum ve kurulu ların temsilcilerinin katılımıyla olu an yer seçimi komisyonunun yerinde yaptı ı inceleme sonucunda, varsa üst ölçekli plan "kararları dikkate alınarak yapılır. Komisyonda kararlar oybirli i ile alınır. Oybirli i sa lanamaması durumunda yer seçimi ile ilgili nihai karar, yönetmelikte belirlenen esaslar do rultusunda Bakanlıkça verilir. Mevzuat gere ince korunması gereken ve sanayi tesislerinin kurulmasına izin verilmeyen alanlar OSB yeri olarak incelemeye alınmaz. OSB

alanı içinde Hazine veya kamu kurum ve kurulu larına ait arazilerin bulunması hâlinde; bu araziler, talep edilmesi ve ba kaca bir sakıncası bulunmaması durumunda, 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve stihdamın Te viki ile Bazı Kanunlarda De i iklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki illerde bedelsiz devredilir. Di er illerde ise 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 ncü maddesinde yer alan harca esas de erleri üzerinden pe in veya taksitle ödenmek üzere OSB lere satılır. Buna ili kin usûl ve esaslar Bakanlık ile Maliye Bakanlı nca mü tereken belirlenir. Toplu Konut idaresi Ba kanlı ı mülkiyetinde bulunan stok araziler ise ilgili mevzuatına göre OSB tüzel ki ili ine tapuda devredilirken 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve De erlendirilmesi Hakkında Kanunun 11 nci maddesinde belirtilen erh tapuya i lenmez. Seçilen alanda özel mülkiyette olan araziler bulunması hâlinde bu araziler rızaen satın alma veya kamula tırma yoluyla iktisap edilir. Bu nitelikte ta nınmazlar hakkında 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu hükümleri uygulanır. Yer seçiminin kesinle mesinden sonra OSB sınırları dı nda kalan alanların planlanması Çevre ve ehircilik Bakanlı ı ve/veya ilgili belediye tarafından en geç bir yıl içinde yapılır. Bununla ilgili usûl ve esaslar Bakanlık ve Çevre ve ehircilik Bakanlı nca mü tereken belirlenir. OSB alanı dı ndaki içme ve kullanma suyu, karayolu, demiryolu, elektrik ve do algaz ba lantıları ile ilgili i ve i lemler Bakanlı ın koordinasyonunda ilgili kurum ve kurulu larca yerine getirilir. Yer seçimi kesinle tirilen alandaki büyük ehir belediyesi, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birli i ile Odalar ve Borsalar Kanununa göre kurulan sanayi odası, yoksa ticaret ve sanayi odası, o da yoksa ticaret odası, il özel idaresi veya yatırım izleme ve koordinasyon ba kanlı ı temsilcileri ile alanın hiçbir belediye sınırı içinde olmaması hâlinde il belediyesi, ilçe belediyeleri ile bu ilçelerdeki odalar valilik uygun görü üne istinaden OSB kurulu unda yer alabilir. OSB kurulu una katılan kurum ve kurulu ların temsilcileri ve vali tarafından imzalanmı kurulu protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile OSB tüzel ki ilik kazanır. OSB kurulu unda, altıncı fıkrada belirtilen usuller çerçevesinde belirlenen odanın yer alması zorunludur. htisas OSB'lerde konuyla ilgili, mesleki kurulu lar ve te ekküllerin temsilcileri, talepleri hâlinde mü te ebbis heyete dâhil edilirler. Tüzel ki ilik kazanan OSB'lerden, kurulu tarihinden itibaren altı ay içerisinde kamula tırma i lemlerine ba layıp, iki yıl içerisinde uzla ılamayan tüm parseller için tespit ve tescil davası açmayan veya tüm parseller çin açılan davalar neticesinde 2942 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen süreler içerisinde bedeli ödenmeyen OSB lerin tüzel ki ilikleri, tasfiye süreci ba latılarak Bakanlık tarafından resen terkin edilebilir. OSB alanında Sa lık Bakanlı nca öngörülen sa lık koruma bandı bırakılır. Ortak kullanım alanları, OSB büyüklü ünün %8'inden az; hizmet ve destek alanları ise OSB büyüklü ünün %10'undan fazla olamaz. OSB sınırları içerisinde yapılacak imar ve parselasyon planları ve de i iklikleri, OSB tarafından yönetmeli e uygun olarak hazırlanır ve Bakanlıkça onaylanır Onaylı imar planları valilikçe tespit edilen ilan yerlerinde, Bakanlı ın internet sayfasında bir hafta süre ile ilan edilir. Askı süresinin sonunda Bakanlıkça yürürlü e konulur ve ilgili kurumlara bilgi için gönderilir. Bir haftalık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. tirazlar Bakanlı a veya valili e yapılır. Bakanlık itirazları ve planları on be gün içerisinde inceleyerek kesin karara ba lar. Katılımcı tarafından OSB'ye ba vuruldu u hâlde ba vuru tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir karara ba lanmayan imar ve parselasyon planı ve de i iklikleri katılımcının müracaatı hâlinde Bakanlıkça de erlendirmeye alınır. Bakanlık de erlendirme a masında OSB'nin ba vuru hakkındaki görü ünü ister. OSB ba vuru hakkındaki görü ünü on be gün içinde Bakanlı a bildirmek zorundadır. Ba vuruya konu imar ve parselasyon planı ile de i iklikleri Bakanlık tarafından uygun bulunması hâlinde onaylanabilir. Yürürlü e giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, in ası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile i yeri açma ve çalı ma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir, i yeri açma ve çalı ma ruhsatının verilmesi sırasında i yeri açma ve çalı ma ruhsatına ili kin harçlar, OSB tarafından

tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır "; 5. maddesinde "OSB, müte ebbis heyetin ba vurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu kararı ve sınırları belirlenmi yetki çerçevesinde kamula tırma i lemleri yaptırabilen bir özel hukuk tüzel ki ili idir. OSB adına kamula tırma yapacak idare, 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu uyarınca olu turaca 1 kıymet takdir ve uzla ma komisyonlarında OSB'den en az bir üyenin görevlendirilmesini ister. Tanınacak süre zarfında görevlendirme yapılmaması hâlinde, ilgili idare, komisyon üyelerinin tamamını kendi bünyesinden seçer. Arazinin mülkiyetinin edinilmesinde yapılan masraflar ile arazi bedeli ödeme yükümlülü ü OSB tüzel ki ili ine aittir."; 20. maddesinde, " OSB'lerin ihtiyacı olan elektrik, su, kanalizasyon, do algaz, arıtma tesisi, yol, haberle me, spor tesisleri gibi altyapı ve genel hizmet tesislerini kurma ve i letme, kamu ve özel kurulu lardan satın alarak da ıtım ve satı nı yapma hakkı sadece OSB'nin yetki ve sorumlulu undadır. OSB'ler, Bakanlıktan izin almak kaydıyla ayrı irket kurma artı aranmaksızın OSB alanı çerisinde öncelikle kendi ihtiyacı olmak üzere elektrik üretim tesisleri kurma ve i letme hakkına sahiptir. OSB'deki katılımcıların elektrik üretim tesisleri kurması ve i letmesi OSB iznine tabidir. Atıkların ortak arıtma tesisinin kabul edebilece i standartlara dü ürülmesi amacıyla münferiden ön arıtma tesisi yapılması gerekir. OSB'de yer alan kurulu lar, altyapı ihtiyaçlarını OSB'nin tesislerinden kar ılamak zorundadır. OSB'nin izni olmaksızın altyapı ihtiyaçları ba ka bir yerden kar ılanamaz ve bu amaçla münferiden tesis kurulamaz. Bu kurulu lar kendilerine tahsis edilen altyapı kullanma hakkını ba ka kurulu lara devir ve temlik edemez ve ba kalarının istifadesine tahsis edemez."; 21. maddesinde, "OSB tüzel ki ili i, bu Kanunun uygulanması ile ilgili i lemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. OSB katılımcılarının enerji giderlerine dair düzenlemeler, serbest piyasa ko ulları ile olu mu fiyatlara müdahale edilmeksizin, Cumhurba kanı tarafından yapılır. Atık su arıtma tesisi i leten bölgelerden, belediyelerce atık su bedeli alınmaz "; 22. maddesinde de, "OSB ve OSBÜK organ üyeleri ile personeli, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludurlar. Bunlar, para ve para hükmündeki evrak ve senetler ile bilanço, tutanak, rapor, defter ve belgeler üzerinde i ledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılırlar. Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen OSB organ üyelerinden kamu görevlisi olmayanlar ile OSBÜK organ üyeleri, be bin Türk lirası idari para cezasıyla, kamu görevlisi olanlar ilgili mevzuat hükümlerine göre cezalandırılır. Bu madde kapsamındaki idari para cezaları Bakanlıkça verilir." hükümlerine yer verilmi tir.

Yukarıda aktarılan yasal düzenlemeden de anla ılaca ı üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlı ının onayı ile ve anılan Bakanlıkça belirlenen yerde kurulan organize sanayi bölgelerine; sanayile menin sa lıklı düzenli ve çevreyle uyumlu geli imini sa lamak amacıyla kamu yararı çerçevesinde özel bir takım görevler verilmi ve bu görevlerini yerine getirilebilmeleri için de kamusal yetkiler tanınmı tir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda özel hukuk tüzel ki isi oldukları belirtilen organize sanayi bölgelerinin kamusal yetki ve ayrıcalıklarla donatıldıkları, bu yetki ve ayrıcalık dahilinde kamu hukuku alanında görülmesi gereken tek yanlı, kesin, do rudan uygulanabilir i lemler de tesis ettikleri açıktır.

Kurumun görevleri arasında özel hukuk alanına giren birtakım u ra ılları bulunmakta ise de, bu u ra ıllar üstlenilen kamu hizmetini yerine getirmek amacına yönelik oldu undan, yalnızca anılan u ra ıllara veya bu u ra ıllarında özel hukuk hükümlerine ba lılı ına bakılarak, kurumun kamu hizmeti görmedi i veya kamu kurumu olmadı ı söylenemez . Kurumun tüzel ki ili inin olması ve özel hukuk hükümlerine ba lı bulunması, üstlendi i kamu hizmetinin, etkin, kolay ve çabuk bir biçimde yürütmeye olanak sa lamaya yöneliktir. Bu bakımdan, 4562 sayılı yasada yer alan özel hukuk hükümlerine ba lı olma keyfiyeti kurumun üçüncü ki ilerle giri ece i hukuki lemlere özel hukuk hükümlerinin uygulanaca ını belirtmekten öte bir anlam ta ımadı ı ortadadır.

Öte yandan, kurum genel kurulunun olu ması, toplantıları ve görevleri, genel

kurulda alınan kararların niteliği gözönüne alınca, gerek genel kurul toplantıları, gerek bu kurulda alınan kararların, kamu hizmeti gören kurumun iç bünyesi ile ilgili ve özellikle organik yapısına ilişkin ve hizmetin zorunlu kıldığı diğer tarafların amacına paralel ve bunun yerine getirilmesine yönelik tasarruflar olduğu ve bunların idari yargı denetimine tabi olması gerektiği de açıktır.

İdari işlemlerin, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek bunların iptali istemiyle açılan ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organları tarafından denetlenerek idarenin hukuka uygunluğunu sağlamaktır.

Dava konusu olayda da, davacı kooperatif tarafından, üyelerinin depolama, ham maddeye yakınlık, maliyet ve zaman kayıplarının önlenmesi amacıyla gerçekleştirilecek inaat projesi kapsamında, Çorlu Organize Sanayi Bölgesi sınırları içinde kalan 179 Ada, 1 Parsel sayılı taşınmazın, hizmet destek alanı olarak ayrılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Çorlu 1 Organize Sanayi Bölgesi'nin 10/09/2020 tarihli ve 566 sayılı yönetim kurulu kararının kamu hukuku kuralları uygulanarak ve kamu gücüne dayanılarak tesis edilmiş bir idari işlem olduğu sonucuna varıldığından, uyuşmazlığın görümlü ve çözümlü görevi idari yargı yerine ait bulunduğu görülmüştür. 05/07/2021

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Ahmet
ARSLAN